

Kungl. Djurgårdens förvaltning
Box 27138
102 52 Stockholm

Beslut

Datum 2017-09-18
Dnr 3.4.3-1958-2017

Ändring av skyddsbestämmelser för det statliga byggnadsminnet Karl XI:s fiskarstuga vid Fiskartorpet, Norra Djurgården 1:1, Stockholms stad och län

Riksantikvarieämbetet beslutar med stöd av 6 § förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen att skyddsbestämmelser enligt här bifogade förslag ska gälla för Karl XI:s fiskarstuga vid Fiskartorpet.

AN
QM

Redogörelse för ärendet

Regeringen beslutade 1935 att byggnaden skulle utgöra statligt byggnadsminne och fastställde 2004 skyddsbestämmelser. Vid en genomgång av gällande skyddsbestämmelser har det framkommit att bestämmelserna gällande området kring byggnaden är otydliga. Byggnadsminnet har därför tydligt avgränsats på den karta som hör till beslutet.

Ett förslag till ändring av skyddsbestämmelserna remitterades 2017-05-15 till den förvaltande myndigheten Kungl. Djurgårdens förvaltning som inte haft något att erinra mot förslaget.

Beslut i detta ärende har fattats av överantikvarien Knut Weibull efter föredragning av handläggaren Jan Karlsson. Även avdelningschefen Qaisar Mahmood och enhetschefen Emelie Nilsson har varit med om den slutliga handläggningen.

Riksantikvarieämbetet
Storgatan 41
Box 5405
114 84 Stockholm
Tel 08-5191 8000
E-post registrator@raa.se
Hemsida www.raa.se
Org.nr 202100-1090
Plusgiro 599 94-4
Bankgiro 5052-3620

KW
Knut Weibull

JK
Jan Karlsson

2017-09-18 beslutet OA
beslutet till KDF-AZ

Bilaga:

Skyddsbestämmelser med bilaga

Kopia till:

Länsstyrelsen i Stockholms län

Stockholms stadsmuseum

Stockholms stad

RAÄ/Bebyggelseregistret

Förslag till ändring av skyddsbestämmelser för det statliga byggnadsminnet Karl XI:s fiskarstuga vid Fiskartorpet, N. Djurgården 1:1, Stockholms stad och län

Skyddsbestämmelser

Byggnadsminnet omfattar Karl XI:s fiskarstuga inom det avgränsade området enligt bifogade karta (bilaga 1).

Följande skyddsbestämmelser ska gälla för byggnadsminnet:

1. Byggnadsminnet ska vårdas och underhållas på ett sådant sätt att dess utseende och dess karaktär bevaras. Området får inte ytterligare bebyggas eller på annat sätt förändras. Inom området får inte vidtas sådana åtgärder med mark och vegetation som minskar områdets kulturhistoriska värden.
2. Byggnaden ska vårdas och underhållas så att den inte förfaller. Vård- och underhållsarbeten ska utföras på ett sådant sätt att byggnadens kulturhistoriska värden bevaras. Underhållet ska ske med material och metoder som är anpassade till byggnadens egenart.
3. Byggnaden får inte rivras eller flyttas.
4. Byggnadens exteriör får inte byggas om, byggas till eller på annat sätt förändras.
5. Byggnadens stomme, planlösning och fasta inredning får inte förändras.

Om det finns särskilda skäl får, enligt 7 § förordningen (2013:558) om statliga byggnadsminnen, byggnadsminnet ändras i strid mot skyddsbestämmelserna. Ansökan om tillstånd till sådan ändring lämnas på en särskild blankett till Riksantikvarieämbetet.

Begreppsförklaringar

Med *mark och vegetation* avses den jord som omger byggnaderna med eller utan beläggning och anlagd växtlighet.

Med *vård och underhåll av byggnader* avses åtgärder för skötsel som behövs för att vidmakthålla en byggnads tekniska egenskaper och utseende. Underhåll avser både arbeten som måste göras vid upprepade tillfällen och speciella åtgärder som ska hålla byggnaden i gott tekniskt skick. Till underhåll räknas inte åtgärder som tillför en byggnad nya egenskaper, till exempel en ny kulör. Exempel på underhållsåtgärder är: ommålning, putslagning, lagning av tak och utbyte av skadade delar, dock inte omläggning av alla takytor eller omputsning av hela byggnaden.

Med *material och metoder som är anpassade till byggnadernas egenart* avses material och metoder som ursprungligen användes när en byggnad eller byggnadsdel uppfördes. I de delar

av byggnadsminnet där kulturhistoriskt relevanta material fortfarande används får dessa inte ersättas med andra material. Med metoder avses bland annat bearbetning av trä, framställning av fönsterglas och applicering av puts och färg.

Med *stomme* avses byggnadens konstruktiva/bärande delar såsom bjälklag, balkar, pelare, valv, takstolar, bärande ytterväggar och bärande innerväggar, murar, murstockar och grundkonstruktioner. Till stomme räknas inte de ytskikt som finns på bärande konstruktioner, till exempel putslager, färgskikt och golvmaterial.

Med *planlösning* avses det sätt rummen eller utrymmen i en byggnad är fördelade och belägna i förhållande till varandra. Med *förändring* avses till exempel rivning av väggar, trappor, upptagning eller igensättning av dörröppningar, ändring av kommunikationsvägar, rumsformer och rumsvolymer samt delning av rum med väggar eller bjälklag.

Med *fast inredning* avses det varmed byggnaden blivit försedd, om det är ägnat till stadigvarande bruk för byggnaden eller del av denna. Fast inredning omfattar till exempel dörrar, fönster, lister, taklister, paneler, golvbeläggning, eldstäder och kakelugnar.

Motivering

Fiskarstugan vid Fiskartorpet kan vara det äldsta bevarade huset på Norra Djurgården. Trots vissa senare ingrepp har den kvar en ålderdomlig prägel med sitt gräsbevuxna torvtak och den släta panelen. Den intilliggande eken bidrar till upplevelsen av tidens gång. Åldern gör stugan till ett byggnadshistoriskt och byggnadsteknikhistoriskt intressant studieobjekt. Det förstärks av att byggnadens ända sedan tidigt 1800-tal har betraktats som kulturminnesmärke. Byggnaden symboliserar också ett historiskt skede under det sena 1600-talet, då fisket i Stockholm var förbehållet kungen.

Kort historik och byggnadsbeskrivning

Karl XI:s fiskarstuga är en liten timrad och panelklädd stuga med torvklätt och gräsbevuxet tak. Den oljemålade släta panelen visar att stugan är mer påkostad än vad motsvarande byggnader brukar vara. Intressant är att se hur stugan samverkar med den intilliggande eken som med åren kommit att växa in i byggnaden. Förutom de stora ekarna ligger stugan relativt fritt i en sluttning.

Karl XI:s fiskarstuga anses vara den fiskarkoja som finns markerad på Edward Bratts karta från 1696. Vid denna tid var kojan det enda huset i området som då, mer än i dag, dominerades av vatten. Lillsjön, Uggleviken och Laduviken bildade ett sjösystem med utlopp i Saltsjön via Husarviken. Laduviken sträckte sig nästa ända fram till Brunnsviken. Fisket i Husarviken var förbehållet kungen, som bland annat under en period drog in det fria fisket i Stockholms vatten. Under 1700-talet växte ett boställe upp kring fiskarstugan som fick namnet Fiskartorpet. En krogrörelse inrättades som under 1700-talet utvecklades till ett populärt värdshus som är omsjunget av Bellman. Fiskartorpet anslogs 1772 som förbättring av 1:e hovjägmästarens lön. Redan 1818 reparerades byggnaden för att bevaras som kulturminnesmärke. Under 1800- och 1900-talet har fler byggnader uppförts vid bostället.

